

Вјежбе 6

Улози на штедњу,
кредитирање, депо
и комисиони
послови

Александра Јандрић, ма

УЛОЗИ НА ШТЕДЊУ

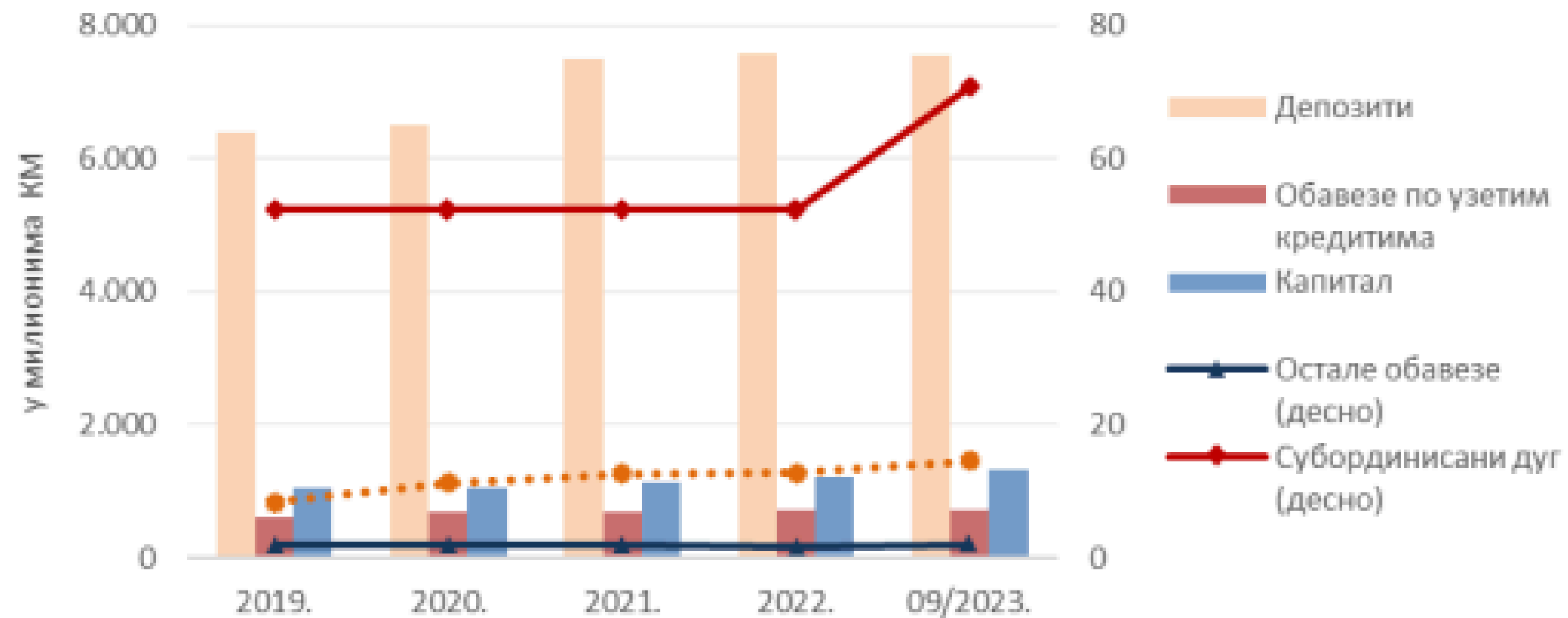
- Улози на штедњу су новчани депозити становништва које оно повјерава банкама у циљу штедње, тј. формирање новчане имовине и остварења извјесне камате
- Рачун „Улози на штедњу“ представља обавезу банке према улагачу, односно потраживање улагача од ње. Он увијек има потражни салдо, као такав је рачун пасиве биланса стања банке и представља значајан извор њених средстава

УЛОЗИ НА ШТЕДЊУ

- Депозити могу бити:
 - депозити по виђењу
 - штедни депозити
 - орочени депозити
- Депозити по виђењу су најчешћа форма депозита, без рока доспијећа и обично без дефинисане каматне стопе
- Штедни депозити су средства депонована у малим износима, са ниском каматом, и могу се повући без претходне најаве
- Орочени депозити имају фиксне рокове доспијећа и вишу каматну стопу, њима се може трговати на отвореном тржишту

Структура пасиве банкарског сектора РС

Графикон 9: Структура пасиве

Структура пасиве банкарског сектора РС

Табела 6: Структура пасиве

мил. КМ

ОПИС	2021.		2022.		09/2023.		Индекс 09-2023/2022.
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Депозити	7.498,6	78,5	7.595,2	77,8	7.543,9	76,5	99
Обавезе по узетим кредитима	681,5	7,1	704,7	7,2	716,9	7,3	102
Субординисани дуг	52,3	0,5	52,3	0,5	70,8	0,7	136
Остале обавезе	189,7	2,0	176,2	1,8	196,3	2,0	111
Резерве на ставке ванбиланса	12,7	0,1	12,8	0,1	14,5	0,1	113
Капитал	1.116,5	11,7	1.216,0	12,5	1.312,6	13,3	108
УКУПНО	9.551,3	100	9.757,2	100	9.855,0	100	101

Рочна структура депозита РС

Табела 9: Рочна структура депозита

мил. КМ

ОПИС	2021.		2022.		09/2023.		Индекс 09-2023/2022
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Укупно кратк. депозити	5.206,1	69,4	5.571,5	73,4	5.284,3	70,0	95
Депозити по виђењу	4.803,4	64,1	5.147,8	67,8	5.070,0	67,2	98
До 3 мјесеца	177,8	2,4	84,9	1,1	9,7	0,1	11
До 1 године	224,9	3,0	338,8	4,5	204,7	2,7	60
Укупно дугор. депозити	2.292,4	30,6	2.023,6	26,6	2.259,6	30,0	112
До 3 године	1.979,8	26,4	1.747,1	23,0	2.018,9	26,8	116
Преко 3 године	312,6	4,2	276,5	3,6	240,7	3,2	87
Укупно депозити	7.498,6	100	7.595,2	100	7.543,9	100	99

УЛОЗИ НА ШТЕДЊУ

- Примјер: претпоставимо да су настале следеће трансакције:
 - 1) уплаћено је улога на штедњу у износу од 1.000 КМ,
 - 2) исплаћено је по основу улога на штедњу 500 КМ,
 - 3) обрачуната годишња камата по основу улога на штедњу износи 100 КМ.

Како би се поменуте трансакције евидентирале?

УЛОЗИ НА ШТЕДЊУ

- 1) Готовина.....1.000
Улози на штедњу.....1.000
књижење уплате улога на штедњу
- 2) Улози на штедњу.....500
Готовина.....500
књижење исплате по основу улога на штедњу
- 3) Трошкови камате од улога на штедњу....100
Улози на штедњу.....100
књижење обрачуна камате

УЛОЗИ НА ШТЕДЊУ

Прокњижити следеће пословне операције по рачуну Улози на штедњу:

- Једном грађанину отворен је 1.10. текуће године рачун Улози на штедњу. Истог дана је уплаћено 10.000 КМ у готову.
- На рачун Улози на штедњу уплаћено је 1.11. 5.000 КМ у готову.
- Са рачуна Улози на штедњу подигнуто је 15.12. 5.000 КМ.
- Обрачуната је камата по датом рачуну у износу од 282 КМ.
- Обрачуната је провизија у висини од 4% укупног промета.

УЛОЗИ НА ШТЕДЊУ

1) Готовина.....10.000
Улози на штедњу.....10.000

књижење уплате улога на штедњу

2) Готовина.....5.000
Улози на штедњу.....5.000

књижење уплате улога на штедњу

3) Улози на штедњу.....5.000
Готовина.....5.000

књижење исплате по основу улога на штедњу

УЛОЗИ НА ШТЕДЊУ

4) Трошкови камате од улога на штедњу....282
Улози на штедњу.....282

књижење обрачуна камате

5) Улози на штедњу.....800
Приходи од провизија.....800

књижење обрачуна провизије

КРЕДИТИРАЊЕ

“Банка ће ти позајмити новац тек када докажеш да ти исти није потребан.”

Краткорочно кредитирање привреде

За потребе финансирања обртних средстава банка је одобрила трговинском предузећу краткорочни кредит под сљедећим условима:

- Одобрен је намјенски краткорочни кредит за увоз одређене робе у износу од 50.000 КМ, са роком доспијећа до једне године, у једнократној отплати и уз годишњу к.с. од 12%. Кориснику су средства дозначена са жиро рачуна.
- Једна половина кредита враћена је о року заједно са припадајућом каматом. Наплата друге половине кредита је неизвјесна.
- Од укупног износа друге половине одобреног кредита, чија је наплата неизвјесна, наплаћена је само једна половина заједно са припадајућом каматом. Остатак је отписан као кредитни ризик.

Краткорочно кредитирање привреде

1) Краткорочни кредити.....50.000

 Жиро рачун.....50.000

књижење одобравања и исплате краткорочног кредита

2) Жиро рачун.....28.000

 Краткорочни кредити.....25.000

 Приходи од камата.....3.000

књижење наплате једне половине кредита са припадајућом каматом

 Сумњива и спорна потраживања.....25.000

 Краткорочни кредити.....25.000

књижење преноса друге половине кредита на сумњиве и спорне пласмане

Краткорочно кредитирање привреде

3) Жиро рачун.....	14.000
Сумњива и спорна потраживања.....	12.500
Приходи од камата.....	1.500

књижење наплате једне половине сумњивог пласмана са припадајућом каматом

Расходи по основу отписа потраживања.....	12.500
Сумњива и спорна потраживања.....	12.500

књижење отписа ненаплаћеног дијела кредита

Дугорочно кредитирање привреде

Код једне банке настале су сљедеће пословне операције по основу одобравања дугорочног кредита комитенту:

- Одобрен је дугорочни кредит за основна средства у износу од 6.000 КМ, на 4 године и са годишњом к.с. од 12%. Кориснику су средства дозначена са жиро рачуна.
- Доспио је први ануитет у износу од 1.975 КМ. Од тога се односи на отплату (главницу) 1.255 КМ, а на камату 720 КМ.
- Дозначена су средства на жиро рачун у износу од 1.975 КМ.
- Одобрени краткорочни кредит за обртна средства једном комитенту претворен је у дугорочни кредит за трајна обртна средства у износу од 10.000 КМ.

Дугорочно кредитирање привреде

1) Дугорочни кредити.....6.000

 Жиро рачун.....6.000

књижење одобравања и исплате дугорочног кредита

2) Доспјели ануитети.....1.975

 Дугорочни кредити.....1.255

 Приходи од камата.....720

књижење доспијећа првог ануитета

3) Жиро рачун.....1.975

 Доспјели ануитети.....1.975

књижење наплате доспјелог ануитета

4) Дугорочни кредити.....10.000

 Краткорочни кредити.....10.000

књижење претварања краткорочног кредита у дугорочни кредит

Потрошачки кредити

По основу одобреног потрошачког кредита грађанину настале су сљедеће пословне операције код банке која их је одобрила:

- Одобрен је, на захтјев кредитно способног грађанина, потрошачки кредит и издати су по том основу барирани чекови у вриједности од 2.000 КМ. Кредит је одобрен на 3 мјесеца, са годишњом к.с. од 9%. Готовинско учешће је 40%.
- Реализовани су и наплаћени барирани чекови издати по основу потрошачког кредита у износу од 2.000 КМ.
- Уплаћена је прва отплата кредита на жиро рачун у износу од 406 КМ.

Примјер

Комерцијална банка пласирала је комитенту НН потрошачки кредит у износу од 25.000 КМ са уговореном заштитом од ризика. Уговорена каматна стопа износи 8% са роком враћања кредита од 3 године. Накнада (провизија) за трошкове обраде кредита наплаћује се једнократно у износу од 1% од висине одобреног кредита.

- Извршити књижење одобреног кредита, накнаде и доспјеле камате за 1. мјесец уколико ануитет износи 783,41 КМ.
- Комитент НН извршио је уплату главнице, камате и накнаде.

1) Потрошачки кредити са уговореном заштитом од ризика	25.000
Жиро рачун	25.000
<i>За одобрени кредит</i>	
2) Потраживања за камату по пласманима у домаћој валути	
са уговореном заштитом од ризика	166,67
Приходи од камата по основу кредита са угов. зашт. од ризика	166,67
<i>За обрачунату камату за 1. мјесец.</i>	
3) Потраживања за накнаду	250
Приходи од провизија у домаћој валути	250
<i>За обрачунате трошкове обраде кредита</i>	
4) Жиро рачун	1033,41
Потрошачки кредит са уговореном заштитом од ризика	616,74
Потраж. за камату по пласманима у домаћој валути	166,67
Потраживања за накнаду	250
<i>За наплату потраживања</i>	

ОЦЕНА БОНИТЕТА КОРИСНИКА КРЕДИТА

Анализа финансијских извјештаја

- Показатељи ликвидности (финансијска равнотежа, текући рацио, убрзани рацио, ригорозни рацио)
- Показатељи профитабилности (ROA, ROE)
- Показатељи активности (обрт залиха, обрт гоксне имовине, обрт купаца, број дана везивања купаца, обрт добављача)

ДЕПО И КОМИСИОНИ ПОСЛОВИ

Послови по депоима и сефовима

- Депо и сефови су неутрални банкарски послови који се обављају уз наплату одређене провизије из које се покривају трошкови проузроковани њима.
- За депо послове је карактеристично да банка чува и управља (рукује) депо предметима
 - примјер: хартије од вриједности
- Код сеф послова банка само чува повјерене јој предмете у посебним просторијама
 - примјер: злато, накит, новац, уговори

Послови по депоима и сефовима

По основу сефова и депо послова код једне банке настале су сљедеће пословне операције:

- Од једне компаније примљене су на чување и руковање обвезнице у вриједности од 50.000 КМ, уз наплату провизије у износу од 2% од ове вриједности (преко жиро рачуна). По истеку рока чувања и руковања обвезнице су враћене власнику заједно са наплаћеном каматом од 2.000 КМ.
- Од једног грађанина примљен је накит на чување у сефу у вриједности од 5.000 КМ. Уговорена надокнада је 100 КМ и дозначена је на жиро рачун.

Комисиони послови

- Банке се масовно баве комисионим пословима у своје име а за туђи рачун
 - примјер: куповина и продаја ХОВ, роба и вршење разних услуга
- Банка се у овим пословима назива *комисионар*
- Лице за чији рачун се обављају комисиони послови се назива *комитент*

Комисиони послови

Код једне банке као комисионара настале су сљедеће пословне операције по основу комисионе куповине роба:

- Од једног произвођача купљена је роба по фактурној вриједности од 9.000 КМ за рачун једног нашег комитента. Трошкови превоза износе 1.000 КМ. Комисиона провизија износи 10% од вриједности купљене робе.
- Обрачун комисионе куповине робе је достављен уз робу комисионару на износ од 11.000 КМ, коју је директно примио од продавца.
- Комитент је по основу комисионе куповине робе дозначио на жиро рачун 11.000 КМ.

An aerial, black and white photograph of a city skyline at sunset. The sun is low on the horizon, creating a bright glow and long shadows. Several prominent skyscrapers are visible, including a tall, thin tower with a pointed top and a large, dark, cylindrical building. The text 'Хвала на пажњи!' is overlaid in the center of the image in a bold, white, sans-serif font.

Хвала на пажњи!